

Ο 'ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ'

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^Η: ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο 'ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ'

- ✓ **Ευθύς Λόγος** λέγεται η παρουσία μιας οποιαδήποτε Κύριας προτάσεως από τις εξής τρεις:
 1. Προτάσεις κρίσεως. (Ἡμῖν βοηθήσομεν = *θα σας βοηθήσουμε*)
 2. Προτάσεις προτροπής ή προσταγής (Βοηθήσατε ἡμῖν = *βοηθήστε μας*) ή (Βοηθήσητε ἡμῖν = *ας μας βοηθήσετε*)
 3. Προτάσεις ερωτηματικές (Βούλεσθε βοηθεῖν ἡμῖν; = *θέλετε να μας βοηθήσετε;*)
- ✓ **Πλάγιος Λόγος** λέγεται η μετατροπή των τριών αυτών Κυρίων προτάσεων είτε σε Δευτερεύουσα πρόταση, είτε σε απαρέμφατο, είτε τέλος σε κατηγορηματική μετοχή
- ✓ Για να επιτευχθεί η μετατροπή μιας Κύριας προτάσεως σε πρόταση του Πλαγίου Λόγου, πρέπει να υπάρξει ένα καινούργιο ρήμα, που καλείται 'ρήμα εξάρτησης'. Π.χ. η Κ.Π. «Νενικήκαμεν = *νικήσαμε*» για να μεταφερθεί στον Π.Λ. χρειάζεται ένα ρήμα εξάρτησης, «Οὗτος λέγει ὅτι νενικήκαμεν = *αυτός λέει ότι νικήσαμε*», όπου ρήμα εξάρτησης είναι το «Λέγει».
- ✓ Δύο παράγοντες καθορίζουν το πώς θα μετασχηματιστεί μια Κ.Π. του Ε.Λ. στον Πλάγιο Λόγο, και είναι οι εξής:
 - 1^{ον}) Η κατηγορία της Κ.Π. (δηλ. αν είναι Κρίσεως, Επιθυμίας, Ερωτηματική), και
 - 2^{ον}) Το είδος του ρήματος εξάρτησης (δηλ. αν είναι 'λεκτικό', 'γνωστικό', κ.ο.κ.)

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^Η: ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΣΕ «ΠΛΑΓΙΟ ΛΟΓΟ»

- 1^{ον}) Μια Κύρια πρόταση Κρίσεως του Ευθέως Λόγου, (π.χ. «Νικῶμεν = *νικάμε*»), όταν εξαρτηθεί από ρήμα 'Λεκτικό' (Λέγω, Ἀγγέλλω), τότε θα μεταφερθεί στον Πλάγιο Λόγο, και θα γίνει:
- (1^α) Ειδική Πρόταση:** «Οὗτος λέγει ὅτι νικῶμεν». Ἡ μπορεί να γίνει:
- (1^β) Ειδικό Απαρέμφατο:** «Οὗτος λέγει ἡμᾶς νικᾶν». ¹
- 2^{ον}) Μία επίσης Κύρια πρόταση Κρίσεως του Ευθέως Λόγου (π.χ. «Νικῶμεν = *νικάμε*»), όταν εξαρτηθεί από ρήμα 'Γνωστικό' (Οἶδα, Γινώσκω) ή αισθήσεως (Ὅρῶ, Ἀκούω), ή συνδετικό (Εἰμί, Φαίνομαι) ή ενάρξεως, λήξεως (Ἄρχομαι, Λήγω, Πάυομαι), ή ενδείξεως (Δείκνυμι, Δηλῶ), ή δοξαστικό (Οἶομαι, Δοκεῖ μοι), θα μετατραπεί στον Πλάγιο Λόγο ως:
- (2^α) Κατηγορηματική μετοχή,**
- «Γινώσκω ἡμᾶς νικῶντας = *ξέρω ότι οι νικάμε*»
 «Ὅρῶ ἡμᾶς νικῶντας = *βλέπω ότι εμείς νικάμε*»
 «Φαινόμεθα νικῶντες = *φαινόμαστε να / ότι νικάμε*»
 «Οὐ παυσόμεθανικῶντες = *δεν θα σταματήσουμε να νικάμε*»
 «Δείκνυμι ἡμᾶς νικῶντας = *δείχνω ότι εμείς νικάμε*»
- (2^β) μπορεί να μετασχηματιστεί και σε Δ.Π. Ειδική**
- «Γινώσκω ὅτι νικῶμεν» «Ὅρῶ ὅτι νικῶμεν», «Φαινόμεθα ὅτι νικῶμεν», «Δείκνυμι ὅτι νικῶμεν» ².
- 3^{ον}) Προσέξτε ιδιαίτερως Κύριες προτάσεις Κρίσεως του Ευθέως Λόγου (π.χ. «Νικῶμεν = *νικάμε*») όταν εξαρτηθούν από ρήμα χαράς ή λύπης (Χαίρω, Ἦδομαι, Λυποῦμαι). Τότε αυτές οι προτάσεις δεν πρέπει να χαρακτηρισθούν ως 'Ειδικές' του Πλαγίου Λόγου, αλλά ως αλλά 'Ουσιαστικές Αιτιολογικές' ³ πάλι βέβαια του Πλαγίου Λόγου. Πρέπει να τις συντάξετε σαν μια απλή Ειδική πρόταση, δηλ. ως 'υποκείμενο', 'αντικείμενο', 'επεξήγηση', χωρίς όμως να την χαρακτηρίσετε Ειδική.
- «Χαίρω ὅτι νικῶμεν = *χαίρομαι για το γεγονός ότι νικάμε*»

4^{ον}) Μία Κ.Π. πρόταση Προσταγής με Προστακτική: «Νικήσατε! = *νικήστε!*»), ή Προτροπής με Προτρεπτική Υποτακτική: «Νικήσητε! = *ας νικήσετε*»), όταν εξαρτηθεί από ένα ρήμα Διαταγής ή Προτροπής, τότε μεταφέρεται στον Πλάγιο Λόγο ως:

(3^α) Δευτερεύουσα πρόταση Ουσιαστική Τελική με 'όπως + Μέλλοντα 'Οριστικής'⁴, και θα γίνουν:

«Παρακελεύομαι ἡμῖν ὅπως νικήσετε = *σας προτρέπω να νικήσετε*». Εἴτε σε

(3β) Τελικό Ουσιαστικό Απαρέμφατο⁵: «Παρακελεύομαι ἡμῖν νικήσαι = *σας προτρέπω να νικήσετε*».

5^{ον}) Μία Κ.Π. Ερωτηματική Πρόταση (π.χ. η Ευθεία ερώτηση «Νικήσετε; = *θα νικήσετε;*»), όταν εξαρτηθεί από ρήμα ερώτησης ή απορίας, μετατρέπεται στον Πλάγιο Λόγο ως Πλάγια Ερώτηση:

«Ἐρωτῶ ἡμᾶς εἰ νικήσετε = *σας ρωτῶ αν νικήσετε*».

ΕΝΟΤΗΤΑ 3^Η: ΠΟΤΕ ΕΧΟΥΜΕ ΠΛΑΓΙΟ ΛΟΓΟ

Αν κατανοήσατε πλήρως όσα είπαμε προηγουμένως, τότε πρέπει να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι Πλάγιο Λόγο θα έχετε οποτεδήποτε βρείτε τα εξής μέσα σε ένα κείμενο:

1^{ον}) μια Ειδική Πρόταση εξαρτημένη από τα ρήματα των πιο πάνω περιπτώσεων (1 & 2)

2^{ον}) ένα Ειδικό Απαρέμφατο εξαρτημένο από τα ρήματα που αναφέρθηκαν στην περίπτωση (1).

3^{ον}) μια Κατηγορηματική Μετοχή εξαρτημένη από τα ρήματα που παρουσιάστηκαν στην περίπτωση (2)

4^{ον}) μια Ουσιαστική Αιτιολογική πρόταση, όμοια με τις Ειδικές, αλλά όχι Ειδική, και εξαρτημένη από τα ρήματα της περιπτώσεως (3).

5^{ον}) μια Ουσιαστική Τελική πρόταση εξαρτημένη από τα ρήματα της περιπτώσεως (4)

6^{ον}) ένα Τελικό Απαρέμφατο εξαρτημένο από τα ρήματα επίσης της περιπτώσεως (4)

7^{ον}) μια Πλάγια Ερώτηση εξαρτημένη από ρήματα της περιπτώσεως (5).

☛ Αν σ' ένα κείμενο συναντήσετε κάτι από τα ανωτέρω, τότε **βρίσκεσθε μέσα σε Πλάγιο Λόγο**.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4^Η: ΟΙ ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ & ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ (1 & 2)

Μια πρόταση για να χαρακτηριστεί Ειδική, πρέπει να εξαρτάται από ένα ρήμα εξ αυτών τα οποία εμφανίζονται στις περιπτώσεις (1&2) στην 2^η Ενότητα. Η Έγκλιση και ο Χρόνος που θα έχει μία Ειδική πρόταση εξαρτάται από τον χρονική βαθμίδα του ρήματος εξάρτησης, δηλ. αν το ρήμα εξάρτησης είναι Αρκτικού Χρόνου, τότε στην Ειδική Πρόταση θα διατηρηθεί η έγκλιση που υπήρχε στον Ευθύ Λόγο, ενώ αν το ρήμα εξάρτησης είναι Ιστορικού Χρόνου, τότε η έγκλιση της Ειδικής θα γίνει Ευκτική. Οι πιθανές εγκλίσεις σε μία Ειδική Πρόταση είναι:

α) **Αν σε μία Ειδική Πρόταση βρείτε Οριστική**, τότε η εξάρτησή της **πρέπει να γίνεται** από ρήμα Α.Χ., όπως π.χ. στην πρόταση: «Οἱ σύμμαχοι λέγουσι ὅτι ἡμῖν βοηθήσουσι = *οι σύμμαχοι λένε ότι θα μας βοηθήσουν*». Αν θελήσετε να μετατρέψετε τον Πλάγιο Λόγο σε Ευθύ, τότε το μόνο που θα κάνετε είναι να διώξετε το εξαρτών ρήμα, και ό,τι μένει θα είναι ο Ευθύς Λόγος, δηλ. «Οἱ σύμμαχοι ἡμῖν βοηθήσουσι = *οι σύμμαχοι θα μας βοηθήσουν*». Μπορείτε όμως να αποκαταστήσετε και τα λόγια 'των συμμάχων', όπως εκείνοι υποτίθεται ότι θα τα είπαν, δηλ. «βοηθήσομεν ὑμῖν = *θα σας βοηθήσουμε*». Και οι δύο μορφές αποκατάστασης του Ευθέως Λόγου είναι σωστές.

β) **Αν σε μια Ειδική Πρόταση βρείτε Οριστική**, τότε η εξάρτησή της **πιθανόν να είναι** από ρήμα Ι.Χ., αν και αυτό είναι σπάνιο. Κανονικά σε αυτήν την περίπτωση θα έπρεπε να βρίσκατε την Ευκτική, αλλά για λόγους έμφασης στο περιεχόμενο της Ειδικής ο συγγραφέας διατηρεί την Οριστική έγκλιση. Για παράδειγμα μπορεί να βρείτε «Οἱ σύμμαχοι εἶπον ὅτι ἡμῖν βοηθήσουσι = *οι σύμμαχοι είπαν ότι θα μας βοηθήσουν*», ενώ κανονικά θα περιμένατε να βρείτε «Οἱ σύμμαχοι εἶπον ὅτι ἡμῖν βοηθήσοιεν = *οι σύμμαχοι είπαν ότι θα μας βοηθήσουν*». Δηλ. διατηρήθηκε η Οριστική για λόγους εντυπώσεων. Αν χρειαστεί να την μετατρέψετε στον Ευθύ λόγο, θα κάνετε ό,τι κάναμε προηγουμένως.

- γ) **Αν σε μία Ειδική Πρόταση βρείτε Ευκτική απλή**, τότε η εξάρτηση **σίγουρα θα είναι** από ρήμα Ιστορικού χρόνου. Αν χρειαστεί να αποκαταστήσετε την πρόταση στον Ευθύ Λόγο, τότε θα μετατρέψετε τον χρόνο της Ευκτικής στον αντίστοιχο της Οριστικής. Για παράδειγμα αν βρείτε την πρόταση «Θηραμένης ἔλεγε ὅτι ἀδύνατον ἔσοιτο τοὺς Τριάκοντα διαμένειν = ο Θηραμένης ἔλεγε ὅτι θα ἦταν ἀδύνατον οἱ Τριάντα Τύραννοι νὰ παραμείνουν στὴν ἐξουσία», και σας ζητηθεῖ να μετατρέψετε τον Πλάγιο Λόγο σε ευθύ, τότε σκεφτείτε ότι η Ευκτική Μέλλοντα πρέπει να μετατραπεί σε Οριστική Μέλλοντα. Προσέξτε μόνο την αλλαγή στα πρόσωπα: «Οἱ Τριάντα ἀδύνατον ἔσται διαμένειν = οἱ Τριάντα Τύραννοι θα εἶναι ἀδύνατον νὰ παραμείνουν στὴν ἐξουσία». Ἡ πάλι αν βρείτε την Ειδική πρόταση «Τοῖς Ἀθηναίοις ἠγγέλθη ὅτι Λακεδαιμόνιοι τὰς ναῦς καταλελοίποιεν = ἦρθε ἡ πληροφορία στους Ἀθηναίους ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐγκατέλειψαν τὰ πλοία τους», τότε αν χρειαστεί να μετατρέψετε την πρόταση αυτή στον Ευθύ Λόγο θα γίνει: «Οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς ναῦς καταλελοίπασι = οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐγκατέλειψαν τὰ πλοία τους», δηλ. πάλι την Ευκτική του Παρακειμένου θα την κάνετε Οριστική Παρακειμένου.
- δ) **Αν σε μία Ειδική πρόταση βρείτε Δυνητική Ευκτική**, τότε η εξάρτηση **μπορεί να είναι** είτε από ρήμα Αρκτικού Χρόνου, είτε ακόμη και από ρήμα Ιστορικού Χρόνου, διότι η Δυνητική ἐγκληση παραμένει αναλλοίωτη ακόμη και μετά από ρήμα Ιστορικού Χρόνου, δηλ. εν προκειμένω δεν τηρείται ο κανόνας που ορίζει ότι αν το εξαρτών ρήμα είναι Ι.Χ., τότε η ἐγκληση της Ειδικῆ πρέπει να είναι Ευκτική. Για παράδειγμα αν βρείτε την πρόταση: «Ὁ στρατηγὸς λέγει / εἶπεν ὅτι χειμῶν ἂν διακωλύσαι τοὺς ἐναντίους = ο στρατηγὸς λέει / εἶπε ὅτι ἡ κακοκαιρία μπορεῖ νὰ ἐμποδίσαι τοὺς ἐχθροὺς», μη θεωρήσετε λάθος ότι διατηρεῖται η δυνητική ἐγκληση μετά από ρήμα ιστορικού χρόνου, διότι αυτό συμβαίνει κατὰ κανόνα. Αν μετατρέψετε τις προτάσεις αυτές στον Ευθύ Λόγο, απλῶς αφήστε την δυνητική Ευκτική ως έχει : «Χειμῶν ἂν διακωλύσαι τοὺς ἐναντίους = ἡ κακοκαιρία μπορεῖ νὰ ἐμποδίσαι τοὺς ἐχθροὺς».
- ε) **Αν σε μια Ειδική πρόταση βρείτε Δυνητική Οριστική Ιστορικού χρόνου**, τότε η εξάρτηση **μπορεί να είναι** είτε από ρήμα Αρκτικού είτε Ιστορικού Χρόνου, διότι πάλι κι εδώ, επειδή έχουμε δυνητική ἐγκληση δεν τηρείται ο κανόνας που θέλει την Ειδική πρόταση με Ευκτική, αν προηγείται ρήμα Ιστορικού Χρόνου. Για παράδειγμα ενδέχεται να βρείτε την πρόταση: «Τοῖς Ἀθηναίοις ἀγγέλλεται ὅτι οἱ σύμμαχοι ἂν ἐβοήθουν, ἀλλὰ οὐ τὰ ἐπιτήδεια ἔχουσι = οἱ Ἀθηναῖοι πληροφοροῦνται ὅτι οἱ σύμμαχοι θα μποροῦσαν τῶρα νὰ τοὺς βοηθήσουν, ἀλλὰ δεν ἔχουν τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια». Ἡ πάλι μπορεί να βρείτε την ίδια πρόταση με ρήμα εξάρτησης από Ιστορικό Χρόνο: «Τοῖς Ἀθηναίοις ἠγγέλθη ὅτι οἱ σύμμαχοι ἂν ἐβοήθουν, ἀλλὰ οὐ τὰ ἐπιτήδεια εἶχον = οἱ Ἀθηναῖοι πληροφοροῦντο ὅτι οἱ σύμμαχοι θα μποροῦσαν τότε νὰ τοὺς βοηθούσαν, ἀλλὰ δεν εἶχαν τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια». Αν χρειαστεί να την μετατρέψετε στον Ευθύ Λόγο απλῶς αφήστε την Δυνητική Οριστική Ιστορικού Χρόνου ως έχει, προσέξτε μόνο τα πρόσωπα στον Ευθύ Λόγο, γιατί θα αλλάξουν: «Ὑμῖν ἂν ἐβοηθοῦμεν, ἀλλὰ οὐ τὰ ἐπιτήδεια ἔχομεν = θα σας βοηθούσαμε τῶρα, ἀλλὰ δεν ἔχουμε τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια». Ἡ αν αναφέρεται στο παρελθόν : «Ὑμῖν ἂν ἐβοηθοῦμεν, ἀλλὰ οὐ τὰ ἐπιτήδεια εἶχομεν = θα σας βοηθούσαμε τότε, ἀλλὰ δεν εἶχαμε τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια».

ΣΥΝΟΨΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ:

Σύμφωνα με τα πιο πάνω παραδείγματα παρατηρούμε τα εξής:

- ✓ Αν η Ειδική πρόταση έχει Οριστική, τότε **σύμφωνα με τον κανόνα** θα εξαρτάται από ρήμα Αρκτικού Χρόνου, οπότε αν την μετατρέψετε στον Ε.Λ. θα διατηρήσετε την Οριστική.
- ✓ Αν η Ειδική πρόταση έχει Οριστική, τότε **σε σπάνιες περιπτώσεις** ενδέχεται η πρόταση αυτή να εξαρτάται από ρήμα Ιστορικού Χρόνου, διότι ο συγγραφέας θέλει προφανῶς να δώσει ἔμφαση στο περιεχόμενό της. Αν την μετατρέψετε στον Ε.Λ. απλῶς διατηρήστε την Οριστική και τον Χρόνο της.
- ✓ Αν η Ειδική πρόταση έχει Ευκτική, τότε **σίγουρα** η εξάρτηση είναι από Ιστορικό Χρόνο, κι αν την μεταφέρετε στον Ε.Λ. μετατρέψτε τον χρόνο της Ευκτικής στον αντίστοιχο χρόνο της Οριστικής.
- ✓ Αν η Ειδική πρόταση έχει μια εκ των δύο Δυνητικών Εγκλίσεων, τότε **αδιαφορήστε** για το ρήμα εξάρτησης, αφού είτε είναι Α.Χ. είτε Ι.Χ. η Ειδική πρόταση θα διατηρήσει τις δύο αυτές δυνητικές ἐγκλίσεις. Αν χρειαστεί να τις μεταφέρετε στον Ε.Λ. απλῶς διατηρήστε την ὅποια δυνητική ἐγκληση βρείτε εκ των δύο ως έχει.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5^η: ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ (1 ή 2)

Αν συναντήσετε Ειδικό Απαρέμφατο, τότε αυτό πρέπει να εξαρτάται από τα ρήματα των περιπτώσεων (1ή2), και τότε θα έχετε Πλάγιο Λόγο. Εδώ τώρα δεν υπάρχει επιλογή έγκλισης, αφού έχουμε να κάνουμε με απαρέμφατο. Αυτό που πρέπει να προσέξετε είναι ο χρόνος του απαρεμφάτου. Το Ειδικό απαρέμφατο μπορείτε να το βρείτε σε όλους τους χρόνους είτε από ρήμα Α.Χ. είτε ρήμα Ι.Χ.

α) Αν συναντήσετε Ειδικό απαρέμφατο Ενεστώτα:

μετά από Α.Χ.: «Οἱ σύμμαχοι λέγουσι βοηθεῖν = *οι σύμμαχοι λένε ότι βοηθούν*». Ε.Λ. = «βοηθοῦμεν = *βοηθάμε*».

μετά από Ι.Χ.: «Οἱ σύμμαχοι ἔλεγον βοηθεῖν = *οι σύμμαχοι ἔλεγαν ότι βοηθούσαν*». Ε.Λ. = «ἐβοηθοῦμεν = *βοηθούσαμε*»

β) Αν συναντήσετε Ειδικό απαρέμφατο Μέλλοντα:

μετά από Α.Χ.: «Οἱ σύμμαχοι λέγουσι βοηθήσειν = *οι σύμμαχοι λένε ότι θα βοηθήσουν*». Στον Ε.Λ. θα γίνει «βοηθήσομεν = *θα βοηθήσουμε*».

μετά από Ι.Χ.: «Οἱ σύμμαχοι ἔλεγον βοηθήσειν = *οι σύμμαχοι ἔλεγαν ότι θα βοηθήσουν*». Στον Ε.Λ. θα γίνει «βοηθήσομεν = *θα βοηθήσουμε*».

γ) Αν συναντήσετε Ειδικό Απαρέμφατο Αορίστου:

μετά από Α.Χ.: «Οἱ σύμμαχοι λέγουσι βοηῆσαι = *οι σύμμαχοι λένε ότι βοήθησαν*». Στον Ε.Λ. θα γίνει «ἐβοηθήσαμεν = *βοηθήσαμε*».

μετά από Ι.Χ.: «Οἱ σύμμαχοι εἶπον βοηῆσαι = *οι σύμμαχοι εἶπαν ότι βοήθησαν*». Στον Ε.Λ. θα γίνει «ἐβοηθήσαμεν = *βοηθήσαμε*».

δ) Αν συναντήσετε Ειδικό Απαρέμφατο Παρακειμένου:

μετά από Α.Χ.: «Οἱ σύμμαχοι λέγουσι βεβοηθηκέναι = *οι σύμμαχοι λένε ότι έχουν βοηθήσει*». Στον Ε.Λ. θα γίνει «βεβοηθήκαμεν = *έχουμε βοηθήσει*».

μετά από Ι.Χ.: «Οἱ σύμμαχοι εἶπον βεβοηθηκέναι = *οι σύμμαχοι εἶπαν ότι είχαν βοηθήσει*». Στον Ε.Λ. θα γίνει «ἐβεβοηθήκαμεν = *είχαμε βοηθήσει*»

ε) Αν συναντήσετε Ειδικό Δυνητικό Απαρέμφατο Ενεστώτα:

Αν βρείτε Ειδικό Δυνητικό Απαρέμφατο Ενεστώτα μετά από ρήματα των περιπτώσεων (1ή2), τότε υπάρχει πρόβλημά στην μετάφραση και στην μετατροπή του στον Ε.Λ., διότι το δυνητικό Ειδικό Απαρέμφατο μπορεί να αντικαθιστά τόσο μιας Δυνητική Ευκτικής, όσο και μία Δυνητική Οριστική Ιστορικού χρόνου, οπότε δεν θα ξέρετε πώς να το μεταφράσετε. Δείτε για παράδειγμα:

Η πρόταση «Οἱ σύμμαχοι λέγουσιν ἂν βοηθεῖν», ὄντας ορφανή από συμφραζόμενα, δεν διευκολύνει την μετάφρασή της, ούτε τον μετασχηματισμό της στον Ε.Λ., διότι μπορεί συγχρόνως α) να αντικαθιστά μια Δυνητική Ευκτική, οπότε δείχνει δυνατότητα στο παρόν και μέλλον = «*οι σύμμαχοι λένε ότι υπάρχει δυνατότητα τώρα να βοηθούν*», β) ομοίως όμως μπορεί να αντικαθιστά και μία Δυνητική Οριστική Ιστορικού Χρόνου, και να δείχνει 'το αντίθετο του πραγματικού' στο παρόν = «*οι σύμμαχοι λένε ότι θα μπορούσαν τώρα να βοηθούν*», κάτι όμως που δεν κάνουν. Για λύσετε το πρόβλημα, πρέπει να δείτε το γενικότερο νόημα του κειμένου πριν και μετά το Ειδικό Δυνητικό απαρέμφατο. Δείτε τώρα πως βρίσκεται η σωστή μετάφραση, και πώς θα αποκαθίσταται εύκολα το Ειδικό Δυνητικό Απαρέμφατο, αν πλαισιώσουμε την πιο πάνω πρόταση σε ένα νοηματικό πλαίσιο:

ε-1) «Οἱ σύμμαχοι οὐ δύνανται συμπαρεῖναι ἡμῖν τῷ πολέμῳ, και λέγουσι ἂν βοηθεῖν, εἰ τὰ ἐπιτήδεια εἶχον». Η μέχρι τώρα 'ορφανή' πρόταση πλαισιωμένη από τις πιο πάνω πληροφορίες δείχνει ότι 'σύμμαχοι λένε κάτι, που δεν μπορούν να πραγματοποιήσουν', οπότε το Ειδικό Δυνητικό Απαρέμφατο σίγουρα αντικαθιστά μια Δυνη-

τική Οριστική Ιστορικού Χρόνου. Γι' αυτό η σωστή του μετάφραση είναι: «Οι σύμμαχοι δεν μπορούν να βρεθούν δίπλα μας στον πόλεμο, και λένε πως θα υπήρχε δυνατότητα τώρα να βοηθούσαν, αν είχαν τα απαιτούμενα εφόδια». Αν μας ζητήσουν να μετατρέψουμε το Ειδικό Δυνητικό Απαρέμφατο στον Ε.Λ., απλώς θα το κάνουμε Δυνητική Οριστική Ιστορικού Χρόνου «Ἄν ἐβοηθοῦμεν = θα μπορούσαμε να σας βοηθήσουμε [αλλά αυτό δεν γίνεται για τους λόγους που σας είπαμε]».

ε-2) «Οἱ σύμμαχοι ἔτοιμοί εἰσι συμπαρεῖναι ἡμῖν τῷ πολέμῳ, και λέγουσι ἂν βοηθεῖν».

Η 'ορφανή' πρόταση πλαισιώθηκε τώρα από ένα διαφορετικό νόημα, που δείχνει ότι 'οι σύμμαχοι είναι πρόθυμοι να βοηθήσουν', οπότε το Ειδικό Δυνητικό Απαρέμφατο πρέπει να δηλώνει το 'δυνατόν' στο παρόν και μέλλον, δηλ. όντως αντικαθιστά μία Δυνητική Ευκτική, και έτσι πρέπει να μεταφραστεί = «Οἱ σύμμαχοι εἶναι πρόθυμοι να μας συμπαρασταθούν στον πόλεμο, και λένε πως είναι δυνατόν να βοηθήσουν». Αν σας ζητηθεί να μετασχηματίσετε το δυνητικό αυτό απαρέμφατο του Πλαγίου Λόγου στον Ευθύ, τότε θα το κάνετε με Δυνητική Ευκτική «Ἄν βοηθοῖμεν = είναι δυνατόν να σας βοηθούμε».

ζ) Ειδικό Δυνητικό Απαρέμφατο Μέλλοντα είναι σπάνιο, και γι' αυτό μπορούμε να το παραλείψουμε

η) Αν συναντήσετε Ειδικό Δυνητικό Απαρέμφατο Αορίστου, τότε η τεχνική της μετάφρασης και αποκατάστασής του στον Ευθύ λόγο είναι ίδια με την προηγούμενη, και λίγο ευκολότερη. Δηλ. αν συναντήσετε το Ειδικό Δυνητικό Απαρέμφατο του Π.Λ. εξηρημένο από ρήμα Α.Χ., όπως «Οἱ σύμμαχοι φασὶ ἂν βοηθῆσαι ἡμῖν» μετατρέψτε το στον Ε.Λ. ως «ἂν βοηθήσαιμεν ὑμῖν = μπορεί να σας βοηθήσουμε», και έτσι ακριβώς μεταφράστε το. Αν πάλι το συναντήσετε με ρήμα εξάρτησης από Ι.Χ. «Οἱ σύμμαχοι ἔφησαν ἂν βοηθῆσαι ἡμῖν» τότε μετατρέψτε το στον Ε.Λ. ως «ἂν ἐβοηθήσαμεν ὑμῖν = θα μπορούσαμε τότε να σας βοηθούσαμε».

ΕΝΟΤΗΤΑ 6^η: ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ (2)

Για να είναι μια μτχ. Κατηγορηματική του Πλαγίου Λόγου, πρέπει να εξαρτάται από ένα ρήμα από τα αναφερθέντα στην 2^η Ενότητα.

α) Αν βρείτε Κατηγορηματική μτχ. Ενεστώτα

μετά από ρήμα Α.Χ. «Δείκνυμι τοῦτον ψευδόμενον = δείχνω ότι αυτός ψεύδεται». Ε.Λ. = «οὗτος ψεύδεται = αυτός ψεύδεται»

μετά από ρήμα Ι.Χ. «Ἔδειξα τοῦτον ψευδόμενον = έδειξα να / ότι αυτός ψευδόταν». Στον Ε.Λ. = «οὗτος ψεύδεται = αυτός ψεύδεται»

β) Αν βρείτε Κατηγορηματική μτχ. Μέλλοντα:

μετά από ρήμα Α.Χ. «Ὅρῳ τοὺς ἐναντίους ἡττηθησομένους = βλέπω ότι οι εχθροί θα ηττηθούν». Στον Ε.Λ. = «Οἱ ἐναντίοι ἡττηθήσονται = οι εχθροί θα ηττηθούν»

μετά από ρήμα Ι.Χ. «Ἐώρων τοὺς ἐναντίους ἡττηθησομένους = έβλεπα ότι οι εχθροί θα ηττηθούν». Στον Ε.Λ. = «Οἱ ἐναντίοι ἡττηθήσονται = οι εχθροί θα ηττηθούν»

γ) Αν βρείτε Κατηγορηματική μτχ. Αορίστου:

μετά από ρήμα Α.Χ. «Γιγνώσκω τοῦτον εἰπόντα τὰ ἀληθῆ = ξέρω ότι αυτός είπε την αλήθεια». Στον Ε.Λ. = «Οὗτος τὰ ἀληθῆ εἶπε = αυτός είπε την αλήθεια»

μετά από ρήμα Ι.Χ. «Ἐγνων τοῦτον εἰπόντα τὰ ἀληθῆ = έμαθα ότι αυτός είπε την αλήθεια». Στον Ε.Λ. = «Οὗτος τὰ ἀληθῆ εἶπε = αυτός είπε την αλήθεια»

δ) Αν βρείτε Κατηγορηματική μτχ. Παρακειμένου:

μετά από ρήμα Α.Χ. «Γιγνώσκω τοῦτον εἰρηκότα τὰ ἀληθῆ = ξέρω ὅτι αὐτός ἔχει πει τὴν ἀλήθεια». Στον Ε.Λ. = «Οὗτος τὰ ἀληθῆ εἶρηκε = αὐτός ἔχει πει τὴν ἀλήθεια»
 μετά από ρήμα Ι.Χ. «Ἐγνων τοῦτον εἰρηκότα τὰ ἀληθῆ = ἔμαθα ὅτι αὐτός εἶχε πει τὴν ἀλήθεια». Στον Ε.Λ. = «Οὗτος τὰ ἀληθῆ εἰρήκει = αὐτός εἶχε πει τὴν ἀλήθεια»

ε) Αν βρείτε Κατηγορηματική Δυνητική μτχ. Ενεστώτα:

μετά από ρήμα Α.Χ. «Δείκνυμι τοῦτον ψευδόμενον ἂν = δείχνω ὅτι αὐτός εἶναι δυνατόν νὰ ψεύδεται». Στον Ε.Λ. = «οὗτος ψεύδοιτο ἂν = αὐτός εἶναι δυνατόν νὰ ψεύδεται»
 μετά από ρήμα Ι.Χ. «Ἐδειξα τοῦτον ψευδόμενον ἂν = ἔδειξα ὅτι αὐτός ἦταν δυνατόν νὰ ψεύδεται». Στον Ε.Λ. = «οὗτος ἐψεύδετο ἂν = αὐτός θα μπορούσε τότε νὰ ψεύδεται»

ζ) Κατηγορηματική Δυνητική μτχ. Μέλλοντα, είναι σπάνια περίπτωση και την παραλείπω**η) Αν βρείτε Κατηγορηματική Δυνητική μτχ. Αορίστου:**

μετά από ρήμα Α.Χ. «Γιγνώσκω τοῦτον εἰπόντα ἂν τὰ ἀληθῆ = ξέρω ὅτι αὐτός εἶναι δυνατόν νὰ πει τὴν ἀλήθεια». Στον Ε.Λ. = «Οὗτος τὰ ἀληθῆ ἂν εἶποι = αὐτός εἶναι δυνατόν νὰ πει τὴν ἀλήθει-
 α»
 μετά από ρήμα Ι.Χ. «Ἐγνων τοῦτον εἰπόντα ἂν τὰ ἀληθῆ = ξέρω ὅτι αὐτός ἦταν δυνατόν νὰ πει τὴν ἀλήθει-
 α». Στον Ε.Λ. = «Οὗτος τὰ ἀληθῆ ἂν εἶπε = αὐτός ἦταν δυνατόν νὰ πει τὴν ἀλήθεια»

θ) Αν βρείτε Κατηγορηματική Δυνητική μτχ. Παρακειμένου:

μετά από ρήμα Α.Χ. «Γιγνώσκω τοῦτον εἰρηκότα ἂν τὰ ἀληθῆ = ξέρω ὅτι αὐτός εἶναι δυνατόν νὰ ἔχει πει τὴν ἀλήθεια». Στον Ε.Λ. = «Οὗτος τὰ ἀληθῆ εἶρηκε ἂν = αὐτός εἶναι δυνατόν νὰ ἔχει πει τὴν ἀλήθεια»
 μετά από ρήμα Ι.Χ. «Ἐγνων τοῦτον εἰρηκότα ἂν τὰ ἀληθῆ = ξέρω ὅτι αὐτός ἦταν δυνατόν νὰ εἶχε πει τὴν ἀλήθεια». Στον Ε.Λ. = «Οὗτος τὰ ἀληθῆ εἰρήκει ἂν = αὐτός ἦταν δυνατόν νὰ εἶχε πει τὴν ἀ-
 λήθεια»

ΕΝΟΤΗΤΑ 7^η: ΧΡΟΝΟΙ & ΕΚΓΛΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΣ (3)

Οι προτάσεις αυτές είναι απολύτως όμοιες σε όλα με τις κλασσικές Ειδικές προτάσεις, όπως τις είδαμε πιο πάνω. Η μόνη διαφορά τους, που είναι και σημαντική, είναι πως ενώ οι Κλασσικές Ειδικές εξαρτώνται από τα ρήματα των περιπτώσεων (1&2), οι Ουσιαστικές Αιτιολογικές εξαρτώνται από τα ρήματα της περιπτώσεως (3). Ισχύει εδώ, ό,τι είπαμε στις Κλασσικές Ειδικές προτάσεις όσον αφορά εγκλίσεις και χρόνους. Το μόνο που πρέπει να κάνετε αν συναντήσετε μια πρόταση με τον Ειδικό σύνδεσμο 'ότι' πριν την ονοματίσετε Ειδική, είναι να κοιτάξετε το ρήμα εξάρτησης, διότι το ρήμα αυτό αν ανήκει σε ένα από τα ρήματα της περιπτώσεως (1&2), τότε έχετε κλασσική Ειδική πρόταση του Πλαγίου λόγου. Αν όμως ανήκει στα ρήματα της περιπτώσεως (3), τότε έχετε μια ουσιαστική Αιτιολογική πρόταση, φυσικά πάλι του Πλαγίου Λόγου. Οι μετα-τροπές είναι όμοιες εδώ, όπως κι εκεί.

ΕΝΟΤΗΤΑ 8^Η: ΧΡΟΝΟΙ & ΕΚΓΛΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ “Όπως” ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ (4 & 5)

α) Αν συναντήσετε μια πρόταση με τον “Όπως + Μέλλοντα Οριστικής”, μη διστάσετε να την συντάξετε ως υποκείμενο ή αντικείμενο, και φυσικά να την χαρακτηρίσετε πρόταση του Πλαγίου Λόγου. Προσέξτε όμως πώς θα την ονομάσετε, πώς θα την χαρακτηρίσετε. Αυτό θα εξαρτηθεί από το ρήμα από το οποίο εξαρτάται. Αυτό θα είναι **σίγουρα** Αρκτικού Χρόνου:

α-1) αν το ρήμα αυτό Α.Χ. είναι Διαταγής / Προτροπής (περίπτ. 4): τότε σίγουρα έχετε μπροστά σας μία ‘Ουσιαστική Τελική πρόταση’ φυσικά του Πλαγίου λόγου. Μεταφράστε την με τον ‘να’, και κάντε την σύμφωνα με τις ανάγκες της πρότασης υποκείμενο, αντικείμενο, επεξήγηση. Π.χ: «Αίτοῦμαι ὑμᾶς ὅπως ἡμῖν βοηθήσετε = *σας ζητάμε να μας βοηθήσετε*» = Η πρόταση του ‘όπως’ είναι ουσιαστική τελική - αντικείμενο.

«Αἰτοῦμαι ὑμᾶς τοῦτο, ὅπως ἡμῖν βοηθήσετε = *σας ζητάμε τούτο, να μας βοηθήσετε*» = Η πρόταση ‘όπως’ επεξήγηση.

«Τοῖς συμμάχοις αἰτητέον ἐστὶ ὅπως ἡμῖν βοηθήσουσι = *από τους συμμάχους πρέπει να ζητηθεί να μας βοηθήσουν*» = Η πρόταση του ‘όπως’ υποκείμενο.

Αν τώρα σας ζητηθεί να μετατρέψετε μια οποιαδήποτε εκ των ανωτέρω προτάσεων του Πλαγίου λόγου στον Ευθύ, διώξτε το ρήμα εξάρτησης, και τον Μέλλοντα Οριστικής μετατρέψτε τον σε Προστακτική Αορίστου με ιδιαίτερη προσοχή στα πρόσωπα του ρήματος, γιατί από τον Π.Λ. στον Ε.Λ. πολλές φορές αλλάζουν.

α-2) αν τώρα το ρήμα εξάρτησης είναι Απορίας ή Ερώτησης (περίπτ. 5), τότε σίγουρα έχετε μπροστά σας μία ‘Πλάγια Ερώτηση. Μεταφράστε την ως ‘*με ποιο τρόπο / πώς*’, και σύμφωνα με τις ανάγκες της πρότασης κάντε την υποκείμενο, αντικείμενο, επεξήγηση. Π.χ: «Ἀπορῶ ὅπως ἡμῖν βοηθήσετε = *δεν ξέρω με ποιόν τρόπο θα μας βοηθήσετε*» = και στον Ε.Λ. θα γίνει «Πῶς ἡμᾶς βοηθήσετε; = *πώς θα μας βοηθήσετε;*»

β) Αν συναντήσετε μια πρόταση με τον “Όπως + Ευκτική”, τότε είσθε μέσα σε αρκετά σοβαρό πρόβλημα, το οποίο χρειάζεται ιδιαίτερη σοβαρότητα. Δείτε με μεγάλη με μεγάλη προσοχή τι μπορεί να συμβαίνει σ’ αυτήν την περίπτωση:

β-1) Πιθανόν να έχετε μπροστά σας μία Επιρρηματική πρόταση Τελική, που μεταφράζεται με τον ‘για να’ και δεν έχει καμία σχέση με τον Πλάγιο Λόγο, όμως επειδή θα εξαρτάται από ρήμα Ιστορικού Χρόνου πήρε την Ευκτική. Γι να βεβαιωθείτε ότι συμβαίνει κάτι τέτοιο, δείτε με προσοχή το ρήμα εξάρτησης, κι αν δεν ανήκει σε κανένα από τα ρήματα των περιπτώσεων (4 ή 5), τότε σίγουρα έχετε μπροστά σας μία Επιρρηματική Τελική πρόταση. Μη διανοηθείτε να κάνετε μετασχηματισμούς σε Ε.Λ. γιατί δεν υπάρχει Πλάγιος Λόγος. Στο τέλος θα σας δώσω συνολικά παραδείγματα.

β-2) Πιθανόν να έχετε μπροστά σας μία Ουσιαστική Τελική πρόταση, οπότε θα έχετε σίγουρα Πλάγιο Λόγο. Γι να συμβαίνει αυτό δείτε με προσοχή το εξαρτών ρήμα, και τότε θα πρέπει να ανήκει σε ένα από εκείνα της περιπτώσεως (4). Μεταφράστε μόνο με το ‘να’, και αν σας ζητηθεί να την μετατρέψετε στον Ε.Λ. τότε ακολουθείστε την γνωστή διαδικασία, δηλ. διώξτε το εξαρτών ρήμα, και την Ευκτική έγκλιση κάντε την Προστακτική είτε Ενεστώτα, είτε Αορίστου. Παραδείγματα στο τέλος.

β-3) Πιθανόν να έχετε μπροστά σας μια Πλάγια Ερώτηση. Γι να βεβαιωθείτε γι’ αυτό, δείτε το ρήμα εξάρτησης, και θα πρέπει να ανήκει στην περίπτωση (5). Μεταφράστε την πρόταση ‘πώς, με ποιο τρόπο’, και αν σας ζητηθεί να την μετατρέψετε στον Ευθύ Λόγο διώξτε το ρήμα εξάρτησης, και την Ευκτική οποιουδήποτε χρόνου, κάντε της Οριστική του ίδιου χρόνου, και στο τέλος βάλτε ερωτηματικό, και θα έχετε μια ευθεία ερώτηση. Δείτε συνολικά τα παραδείγματα:

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

για το (β-1): «Τοὺς πρέσβεις ἀπεστείλαμεν τοῖς ἡμετέροις συμμάχοις, ὅπως ἡμῖν βοηθήσοιεν = *στείλαμε πρέσβεις στους συμμάχους μας, για να μας βοηθήσουν*». Εδώ δεν υπάρχει Πλάγιος Λόγος, και η πρόταση είναι επιρρηματική τελική. Αυτό βεβαιώνεται από το ρήμα εξάρτησης 'ἀπεστείλαμεν' που δεν εντάσσεται στα ρήματα των περιπτ. (4&5).

για το (β-2): «Ἐκκλήσεις ποιούμεθα τοῖς ἡμετέροις συμμάχοις ὑμᾶς ὅπως ἡμῖν βοηθήσουσι = *παρακαλούμε τους συμμάχους μας να μας βοηθήσουν*». Εδώ βρισκόμαστε μπροστά σε μία Ουσιαστική τελική πρόταση του Πλαγίου Λόγου, και αυτό το καταλαβαίνουμε από την ρηματική έκφραση 'ἐκκλήσεις ποιούμεθα', που εντάσσεται στα ρήματα της περιπτ. (4).

για το (β-3): «Βουλόμεθα μαθεῖν ὅπως ἡμῖν βοηθήσετε = *θέλουμε να μάθουμε πώς (με ποιο τρόπο) θα μας βοηθήσετε*». Η πρόταση αυτή είναι Πλάγια ερώτηση φυσικά στον Πλάγιο Λόγο. Αυτό το καταλαβαίνουμε από το ρήμα εξάρτησης που ανήκει σ' εκείνα της περιπτώσεως (5).

ΕΝΟΤΗΤΑ 9^η: ΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥ 'ΤΕΛΙΚΟΥ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΥ' ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΥ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΣ (4)

Το τελικό Ουσιαστικό Απαρέμφατο είναι διαφορετικό από το Επιρρηματικό τελικό, διότι ενώ το Ουσιαστικό μεταφράζεται ως '*να + ρήμα*', το Επιρρηματικό τελικό μεταφράζεται ως '*για να + ρήμα*'. Όταν συναντήσετε ένα Ουσιαστικό Τελικό απαρέμφατο δεν σημαίνει ότι βρίσκεσθε μέσα σε Πλάγιο Λόγο. Για να συμβεί αυτό, πρέπει το ρήμα εξάρτησης του τελικού ουσιαστικού απαρεμφάτου να είναι ένα από εκείνα της περιπτώσεως (4), διότι το Ουσιαστικό Τελικό Απαρέμφατο αντικαθιστά μια Ουσιαστική Τελική πρόταση. Η εικόνα του είναι η εξής:

α) αν συναντήσετε Ουσιαστικό Τελικό Απαρέμφατο Ενεστώτα:

μετά από ρήμα Α.Χ. : «Αἰτούμεθα ὑμᾶς βοηθεῖν = *σας ζητάμε να βοηθάτε*». Στον Ε.Λ. «Βοηθεῖτε» Προστ. Ενεστ.
μετά από ρήμα Ι.Χ.: «Ἦτησάμεθα ὑμᾶς βοηθεῖν = *σας ζητήσαμε να βοηθάτε*». Στον Ε.Λ. «Βοηθεῖτε» Προστ. Ενεστ.

β) Ουσιαστικό τελικό Απαρέμφατο Μέλλοντα, δεν απαντά, διότι ο σκοπός ήδη υπάρχει στο απαρέμφατο, οπότε ο Μέλλον περιττεύει.

γ) αν συναντήσετε Τελικό Ουσιαστικό Απαρέμφατο Αορίστου:

μετά από ρήμα Α.Χ.: «Αἰτούμεθα ὑμᾶς βοηθῆσαι = *σας ζητάμε να βοηθήσετε*». Στον Ε.Λ. «Βοηθήσατε» Προστ. Αορίστου
μετά από ρήμα Ι.Χ. : «Ἦτησάμεθα ὑμᾶς βοηθῆσαι = *σας ζητήσαμε να βοηθήσετε*». Στον Ε.Λ. «Βοηθήσατε» Προστ. Αορίστ.

δ) αν συναντήσετε Τελικό Ουσιαστικό Απαρέμφατο Παρακειμένου:

μετά από ρήμα Α.Χ.: «Αἰτούμεθα ὑμᾶς βεβοηθηκέναι = *σας ζητάμε να έχετε βοηθήσει*». Στον Ε.Λ. «βεβοηθηκότες ἔστε» Προστ. Παρακειμένου.
μετά από ρήμα Ι.Χ. : «Ἦτησάμεθα ὑμᾶς βεβοηθηκέναι = *σας ζητήσαμε να είχατε βοηθήσει*». Στον Ε.Λ. «βεβοηθηκότες ἔστε» Προστ. Παρακειμένου..

ΕΝΟΤΗΤΑ 10^Η: ΧΡΟΝΟΙ & ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΛΑΓΙΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΣ (5)

Μία Πλάγια Ερώτηση θα την αναγνωρίσετε αν δείτε να εξαρτάται από ένα ρήμα είτε ερώτησης, είτε απορίας των περιπτώσεων (5). Αν συμβαίνει αυτό, τότε η πλάγια ερώτηση θα εισάγεται:

- α) με τον σύνδεσμο 'ὅπως + Μέλλοντα Οριστικής', αν το ρήμα ερώτησης ή απορίας είναι Αρκτικού Χρόνου. Είτε πάλι
- β) με τον σύνδεσμο 'ὅπως + Ευκτική', αν το ρήμα ερώτησης ή απορίας είναι Ιστορικού Χρόνου.
- γ) με τον σύνδεσμο 'εἰ + Οριστική', αν το ρήμα εξάρτησης ερώτησης ή απορίας είναι Αρκτικού χρόνου
- δ) με τον σύνδεσμο 'εἰ + Ευκτική', αν το ρήμα εξάρτησης ερώτησης ή απορίας είναι Ιστορικού χρόνου.

Δείτε τα παραδείγματα κατά περίπτωση:

- α) «Ἀποροῦμεν ὅπως ὑμεῖς ταῦτα ποιήσετε = *δεν ξέρουμε πῶς εσεῖς θα τα κάνετε αυτά*» Ε.Λ. «Πῶς ταῦτα πράξετε;»
- β) «Ἐν ἀπορίᾳ ἤμεν ὅπως ὑμεῖς ταῦτα ποιήσοιτε = *δεν ξέραμε πῶς εσεῖς θα τα κάνατε αυτά*» Ε.Λ. «Πῶς ταῦτα πράξετε;»
- γ) «Ἀποροῦμεν εἰ ὑμεῖς ταῦτα ποιήσετε = *δεν ξέρουμε αν εσεῖς θα τα κάνετε αυτά*» Ε.Λ. «Ποιήσετε ταῦτα;»
- δ) «Ἐν ἀπορίᾳ ἤμεν εἰ ὑμεῖς ταῦτα πράξοιτε = *δεν ξέραμε αν εσεῖς θα τα κάνατε αυτά*» Ε.Λ. «Ποιήσετε ταῦτα;»

1 Ἐχουμε συνηθίσει να αποκαλούμε Πλάγιο Λόγο μόνο την περίπτωση όπου κάποιος ακούσει, μάθει, δει κάτι, και το μεταφέρει ως είδηση και πληροφορία σε κάποιον άλλον. Εννοείται πως αυτό όντως συνιστά Πλάγιο Λόγο. Δεν είναι όμως μόνο αυτή η περίπτωση. Πλάγιο Λόγο έχουμε και όταν ένας ομιλητής πλαγιώσει τον ίδιο του τον εαυτό. Για παράδειγμα στα Νέα Ελληνικά αν πω «*Νομίζω ότι αύριο θα βρέξει*», στην πρόταση αυτήν δεν υπάρχει μεταφορά ειδήσεων ή πληροφοριών, κι όμως υπάρχει πλάγιος λόγος, διότι μια πρόταση κρίσεως «*αύριο θα βρέξει*» την μετέτρεψε σε δευτερεύουσα Ειδική.

2 Το ρήμα 'παύομαι' δεν μπορεί να συνταχθεί με Ειδική πρόταση, παρά μόνο με κατηγορηματική μτχ.

3 'Ουσιαστική Αιτιολογική' πρόταση ονομάζουμε την πρόταση εκείνη που εισάγεται με τον Ειδικό σύνδεσμο 'ὅ-τι', αλλά εξαρτάται από ένα ρήμα 'χαράς' ή 'λύπης', και εκφράζει την αιτία του συναισθήματος αυτού. Δεν το εκφράζει όμως ως επίρρημα, όπως γίνεται με τις αιτιολογικές επιρρηματικές προτάσεις του 'ἐπεὶ - ἐπειδή', αλλά ως 'ουσιαστικό', δηλ. η πρόταση αυτή καλύπτει θέση αντικειμένου, υποκειμένου ή επεξηγήσεως. Δηλ. μπορεί αν πούμε: α) 'Χαίρω ὅτι νενικήκαμεν', και β) 'Χαίρω ἐπεὶ νενικήκαμεν', έχουμε δύο διαφορετικές προτάσεις. Στην πρώτη περίπτωση δίνουμε το αντικείμενο στην 'χαράς' μας, δηλ. τι είναι αυτό μας κάνει να χαιρόμαστε, και έχουμε μία ουσιαστική αιτιολογική πρόταση. Στην δεύτερη περίπτωση έχουμε μία επιρρηματική πρόταση, η οποία μας πληροφορεί για την αιτία της 'χαράς' μας. Δεν είναι το ίδιο πράγμα.

4 Πρέπει να ξεχωρίσετε μεταξύ τους δύο προτάσεις: α) τις Επιρρηματικές Τελικές που εισάγονται με τους συνδέσμους (ἵνα, ὅπως, ὥς + Υποτακτική) και μεταφράζονται ως 'για να', β) τις Ουσιαστικές Τελικές που εισάγονται με (ὅπως + Μέλλοντα Οριστικής) και μεταφράζονται ως 'να', και μπαίνουν ως υποκείμενα, αντικείμενα.

5 Το Ουσιαστικό Τελικό Απαρέμφατο είναι διαφορετικό στην σύνταξη και στην μετάφραση από το Επιρρηματικό Τελικό. Το Ουσιαστικό Τελικό μεταφράζεται ως 'να', και λειτουργεί ως υποκείμενο, αντικείμενο, ενώ το επιρρηματικό ως 'για να', και γίνεται μόνο επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού.